

Norrbottens
museum

PEDAGOGISK RESURS

Vi erbjuder föreläsningar för förskolepersonal, föräldrar och andra vuxna som möter små barn.

KONTAKT & INFORMATION

Ida Renlund, projektledare och museipedagog, Norrbottens museum
ida.renlund@nll.se

Aktuell info:

www.norrbottensmuseum.se

PETAKOOKINEN RESYRSI

Met tarjoama luentoja esikoulun henkilökunnalle, vanhemmile ja muille raahvaile jotka kohtaavat pieniä lapsia.

KONTAKTI JA INFORMASJUUNI

Ida Renlund, projektinjohtaja ja myseymmin petakooki. Norrbottenin museum.
ida.renlund@nll.se

Verestä tietoa:

www.norrbottensmuseum.se

PEDAGOGALAŠ NÁKCA

Mii fállat logaldallamiid ovdaskuvlabargiide, váhnemiidda ja iežá rávesolbmuide geat gávnnaht mánáiguin.

OKTAVUOHTA & DIEHTOJUOHKIN

Ida Renlund, prošeaktajodiheadji ja museopedagoga, Norrbottena musea
ida.renlund@nll.se

Ájeguovdilis dieđut:

www.norrbottensmuseum.se

PEDAGOGISTA KOULUTUSTA

Järjestämme luentoja esikoulujen henkilöstölle, vanhemmille ja muille pienten lasten parissa toimiville aikuisille.

YHTEYSTIEDOT & LISÄTIETOJA

Ida Renlund, projektipäällikkö ja museo-pedagogi, Norrbottenin museo
ida.renlund@nll.se

Ajankohtaista tietoa:

www.norrbottensmuseum.se

GUIDE TILL DE VUXNA

OPAS RAAHVAILE

OFELAŠ RÁVESOLBMUIDE

OPAS AIKUISILLE

KAN SJÄLV!

– Kulturhistoriska möten

Dåtid möter nutid i en utställning för barn 0-2 år. Element från tornedalsk, samisk, romsk och svensk kultur möter varandra på ett lekfullt sätt.

FOTO: DARYOUSH TAHMASEBI © NORRBOTTENS MUSEUM

Kan själv! – en pedagogisk arbetsmodell utvecklad av Västarvet.

Osaan itse! – Luonnon- ja kulttuuriperintöä vaalivan Västarvetin kehittämä pedagoginen työskentelymalli.

Saatan itte! – petakookinen työmalli jonka Västarvet on kehittänyt.

Máhtán ieš! – pedagogalaš bargomodealla ovdiduvvon Västarvetis.

www.kansjalvbloggen.se

TERVETULOA NUORIMITTEN LASTEN NÄYTTELHYYN!

VÄLKOMMEN TILL DE YNGSTA BARNENS UTSTÄLLNING!

Barn är inte blivande människor. De är redan människor och deras själar bär frön till alla de tankar och känslor som är våra. Deras utveckling måste vårdas varsamt.

*JANUSZ KORCZAK,
PEDAGOG (1878-1942)*

Lapset ei ole tulevia ihmisiä. Net on jo ihmisiä ja heän sielut kantavat siemeniä kaikkiin ajatukshiin ja tuntheishiin jokka on meän. Heän kehitystä pittää hoitaa varovaisesti.

*JANUSZ KORCZAK,
PEDAKOOKI (1878-1942)*

Lapset eivät ole tulevia ihmisiä. He ovat jo ihmisiä, ja heidän sieluissaan itävät kaikkien inhimillisten ajatusten ja tunteiden siemenet. Niiden kehittymistä on varjeltava huolella.

*JANUSZ KORCZAK,
PEDAGOGI (1878-1942)*

Mánát eai leat šaddi olbmot. Sii juo leat olbmot ja sin sielut guddet visot daid jurdagiid ja dovdduid mat leat min. Sin ovdáneami ferte várrogasat dikšut.

*JANUSZ KORCZAK,
PEDAGOGA (1878-1942)*

UTSTÄLLNING!

Utställningen är framtagen i samarbete med barn i åldern 0-2 år och utformad efter deras behov och önskemål. De yngsta har ett eget lärande och sätt att utforska världen som skiljer sig åt från äldre barn. Därför prioriteras de yngsta barnen under utställningsbesöket.

Barn vill att de vuxna ska SE vad de gör, men inte tala om VAD de ska göra. Det lilla barnet pratar med blickar, ansiktsuttryck och sin kropp. **Därför ska du vara tillgänglig för ditt barn. Sätt dig intill på sittpuffarna, bänkarna eller golvet. Lägg er gärna en stund i båten tillsammans. Var i närheten, iakta ditt barn och ge det bekräftelse.**

Näyttely on otettu framille yhteistyössä 0-2 vuen lasten kans ja mookattu niitten tarpeitten ja toivomuksitten mukhaan. Nuorimila on oma oppiminen ja tapa tutkia mailmaa joka eroaa vanheemista lapsista. Sen takia priuriteerataan nuoriimat lapset näyttelyn vierailun aikana.

Lapset haluavat ette raahvaat NÄKEVÄT mitä het tekevät, mutta ei puhua MITÄ net aikovat tehdä. Pieni lapsi puhuu silmilä, ilmeilä ja ruuhmiila. **Sen takia piät olla käytettävänä sinun lapsele. Istu laijale polsteritten pääle, penkilä eli laattiala. Makatkaa mielelhään venheessä yhessä vähäks aikaa. Ole lähelä, katto sinun lasta ja anna sille vahvistusta.**

BURESBOAHTIN NUORAMUS MÁNÁID ČÁJEHUSSII!

Čájehus lea ovdanbukton ovttasbarguin mánáiguin agis 0-2 jagi ja lea hábmehuvvon sin dárbuid ja sávaldagaid vuodul. Nuoramusain lea iežas oahppan ja vuohki iskkat máilmmi mii lea iežálágan go boarrásit mánáid. Nuoramus mánát vuoruhuvvojit čájehusguossideamis.

Mánát háliidit ahte rávesolbmot galge O Aidnít maid barge, muhto ii muitalit MAN galget bargat. Mánáš hállá geahčastagaiguin, ámadajuin ja rupmašiin.

Danin galggat leat lahka mánát. Čohkke čohkkánpuffii, beñkkii dehe láhtái. Veallábeahtti fal vancii ovttas bottaža. Leage lahkosis, geahča mánnásat ja atte duođaštusa.

TERVETULOA AIVAN PIENIMPIEN OMAAN NÄYTT LYYN!

Näyttely on suunniteltu yhdessä 0-2-vuotiaiden lasten kanssa heidän tarpeidensa ja toiveidensa mukaiseksi. Perheen pienimmillä on oma tapansa oppia ja tutkia maailmaa. Se on erilainen kuin vanhemmilla lapsilla. He ovatkin tämän näyttelyn tärkeimpiä vieraita.

Lapsi haluaa, että aikuiset **KATSOVAT**, mitä hän tekee mutta eivät sano, **MITÄ** hänen pitää tehdä. Pieni lapsi viestii katsein, kasvonilmein ja kehollaan. **Ole siis lapsesi saatavilla. Istuudu hänen lähelleen tyynylle, penkille tai lattialle. Käykää yhdessä hetkeksi pitkäkseen veneeseen. Ole lähellä, huomioi lapsesi ja anna vahvistusta.**

UTSTÄLLNINGENS DELAR

ČÁJEHUSA OASIT

”Čájehus lea kulturhistorjjálaš čoahkkimiid birra. Vássánáigi gávnnaha dálááiggiin. Oasit durdnosleagilaš, sámi, romska ja ruota kultuvra gávnahit suohtas láhkái. Muhto eanemusat lea sáhka gudnejahtit mánáid. Norrbottena musea sloganiin, vássanáigi, boahtteáigi – álot.”

PROŠEAKTAJODIHEADDJI
IDA RENLUND

”Utställningen handlar om kulturhistoriska möten. Dåtid möter nutid. Element från tornedalsk, samisk, romsk och svensk kultur möter varandra på ett lekfullt sätt. Men framför allt handlar det om att respektera barnen. I enlighet med Norrbottens museums slogan, i dåtid, nutid, framtid – alltid.”

PROJEKTLEDARE
IDA RENLUND

NÄYTTelyn OSAT

NÄYTTELYKOKONAISUUS

”Näyttely koskee kulttuurihistoriallisia kohtauksia. Mennyt aika kohtaa nykyaikaa. Osia tornionlaaksolaista, saamelaista, roomalaista ja ruottalaista kulttuuria kohtaavat leikkisellä tavalla. Mutta olletikki se koskee sitä ette respektterata lapsia. Norrbottenin museumin slookanin mukhaan, menheessä, nykhetkessä, tulevaisuudessa – aina.”

PROJEKTINJOHTAJA
IDA RENLUND

”Näyttely käsittelee kulttuurihistoriallisia kohtaamisia. Menneisyys kohtaa nykyisyyden. Tornionjokilaaksolle tyypilliset piirteet kohtaavat saamelais- ja romanikulttuurin sekä ruotsalaisen kulttuurin kepeän leikkisästi. Johtotähtenä kaikessa lapsen kunnioitus. Norrbottenin museon sloganin ‘i dåtid, nutid, framtid – alltid’ (ennen, nyt, tulevaisuudessa – aina) mukaisesti.

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ
IDA RENLUND

"Jo varhaislapsuudesta lähtien opimme, että suuri on arvokkaampaa kuin pieni."

JANUSZ KORCZAKIN TEOKSESTA
"LAPSEN OIKEUS KUNNIOITUKSEEN"

"Från vår tidigaste barndom har vi lärt oss att det som är stort är mer värt än det som är litet."

UR "BARNETS RÄTT TILL RESPEKT"
JANUSZ KORCZAK

"Meän varhaimista lapsuudesta olema oppinheet ette se joka on suurta on enemän arvokasta kun se joka on pientä."

KIRJASTA "LAPSEN OIKEUS RESPEKTHIIN"
JANUSZ KORCZAK

"Min ovddit mánnávuodas mii leat oahppan ahte dat mii lea stuora lea árvvolaččabut go dat mii lea unni."

"BARNETS RÄTT TILL RESPEKT"
JANUSZ KORCZAK

Skåpet – praktisk information

Här hittar du information om utställningen.
Om du inte vill ta av dig skorna finns skydd att låna.

Rekommendation: Lås in din mobil i något av de olika facken.

Då är det lättare att vara närvarande för ditt barn.

Kaappi – käytännön info

Täältä löydät tietoja näyttelystä. Ellet halua riisua kenkiä, voit lainata kenkäsuojia.

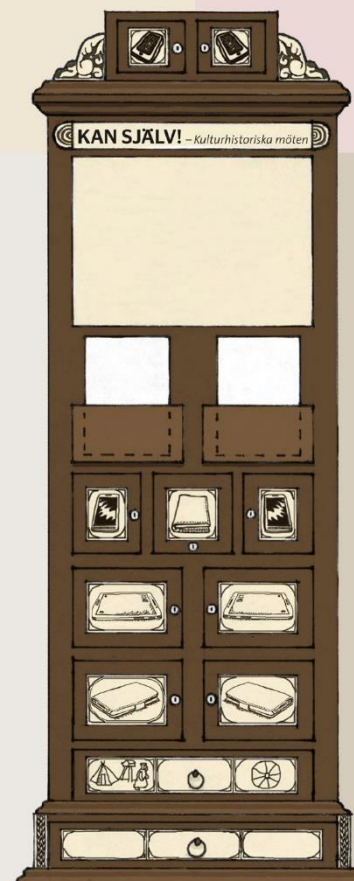
Suositus: Jätä kännykkäsi lukittavaan lokeroon.

Silloin sinun on helpompi olla lapsellesi läsnä.

Kaappi – käytännöllinen informasjuuni

Täältä löyät tietoja näyttelystä. Jos et halua ottaa pois kengät on kenkäsuojat lainattavana.

Rekomentasjuuni: Lukitte aina mupiili johonki eri fakhiiin. Sillon se on helpompi olla läsnä sinun lapsele.

Gábe – praktihkalaš dieđut

Dás gávnnat dieđuid čájehusa birra. Jus don it hálit nuolla gápmagiid de sáhtát luoikat gámasujiid.

Ávžžuhusat: Lásse du mobiilla soames dain sierra gábiide. Dalle lea álkit leahkit gožuid nalde du mánáin.

Vaunu

Vaunussa on hylly, jossa on aukko pallojen pudottamista varten. Lapset pitävät yllätyksistä. Siksi pallo tulee välillä esiin odottamattomasta paikasta.

Vagnen

I vagnen finns en hylla med hål att släppa ner bollar i. Barn tycker om att bli överraskade. Därför kommer bollen ibland ut på ett oväntat ställe.

Vávdna

Vávdnas lea hildu ráiggii gosa sáhtta luoit spáppaid. Mánat liikojit hirmástuvvot. Danin spábba muhtimiin boahtá olggus gos ii lea vuordán.

Vaunu

Vaunussa on hylly mistä mennee laskea palloja. Lapset tykkäävät yllätyksistä. Siksi pallo tulee ulos välistä oottamattomasta paikasta.

Lucksängen

Att öppna luckor, kika in, krypa in, stänga om sig, kika ut är spännande för barnet. I lucksängen kan barnen göra detta men även ligga och mysa.

Skrinet

Det förstorade skrinet blir en rutschkana. Det lilla barnet lär sig det sociala samspelet tillsammans med sina vänner. I rutschkanan ryms flera samtidigt. Att utforska lutande plan är stimulerande för barnet. Rutschkanan är en utmaning att ta sig upp och ner för, om och om igen.

Lunjkaseanga

Raba lunkkaid, geača sisa, suonja , gidet iežas maŋis, geahččat olggus lea gelddolaš mánnái. Lunjkaseanggas mánná sáhtta dán bargat muhto maid veallát ja návddašit.

Doassa

Stuoriduvvon doassa šaddá čierastat. Mánáš oahppa sosiála ovtastallama ovtas rátnáiguin. Čierastagas čáhke mángasat oktanaga. Iskkat állu duolbasa stimulere máná. Čierastat lea hástalus beassat bajás ja vulos, odđasit ja odđasit.

Luukkusänky

Luukkujen availu, kurkistaminen ja ryöminen sisään, majaleikit ja tirkistaminen ulos ovat lapsen mielestä jännittäviä puuhia. Luukkusängyssä siihen on mahdollisuus. Tai voi sängyssä vain pötkötelläkin kaikessa rauhassa.

Lipas

Jättikokoisesta lippaasta on tehty liukumäki. Pieni lapsi oppii sosiaalista vuorovaikutusta yhdessä ystäviensä kanssa. Liukumäkeen mahtuu samanaikaisesti useampia. Kaltevan pinnan tutkiminen on lapselle innostavaa. Liukumäessä kiipeäminen ja laskeminen, yhä uudelleen ja uudelleen, on haasteellista.

Lunkkasänky

Aukoa lunkkia, tirkata sisäle, kontata sisäle, sulkea ittensä sisäle, tirkata ulos. Se on jännää lapsele. Lunkkasängyssä lapsi saattaa tehä sitä, mutta kans maata ja myysata.

Kriini

Isonetti kriini tullee rysjbaanaksi. Pikku lapsi oppii sosiaalista yhteen oloa yhdessä kaveritien kans. Rysjbaanhaan mahtuu monta samala aikaa. Tutkia kallistuvaa ploomua on kiinnostavaa lapsele. Rysjbaana on haaste missä kiikuthaan ylös ja laskethaan alas. Uuesti ja uuesti.

Vancca

Mánáš oahppa olles áiggi. Mánná dárbbaha bisánit vai oainnut vudjo duos dás. Danin vanccas lea sadji vuoinjasteapmái.

Goahti

Fádda lea kulturhistorjjálaš gávnaheamit. Danin mii seaguhit dávviriid sierra áigodagain ja oktavuodain. Goađis mánát oidnet ovdamearkka dihte sierra lágan telefovnmaid maid sáhtttá geavahit mánggaid láhkái.

Eatnu

Speadjalgovat leat miellagiddevaččat iskkat mánáži. Čielga giellaovdáneapmi lea go máná ipmirda ahte lea iežat son oaidná speadjalis.

Vene

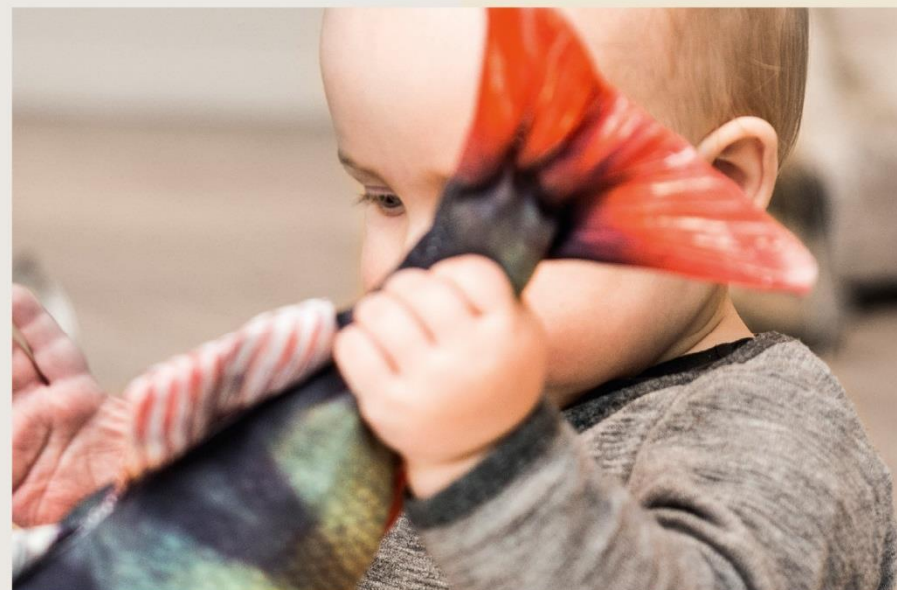
Pieni lapsi oppii kaiken aikaa uutta. Siksi hänen on aina välillä pysähdyttävä sulattelemaan kokemaansa. Sitä varten veneessä on paikka lepoon ja palautumiseen.

Kota

Teemana ovat kulttuurihistorialliset tapaamiset. Näyttelyyn on luotu sekoitus esineitä eri aikakausilta ja yhteyksistä. Kodassa lapsi näkee esimerkiksi erityyppisiä puhelimia, joita voi käyttää monella tavoin.

Joki

Peilikuvat ovat pienen lapsen mielestä kiehtovia. Merkittävä askel kehityksessä on hetki, jolloin lapsi ymmärtää, että peilissä näkyvät hänen omat kasvosensa.

Vene

Pienellä lapsella on aina käynnissä oleva oppiminen. Lapsi tarttee seisahtaa välistä sillon tällöin ja sulattaa kokemukset. Siksi on venheessä paikkaa levätä ja noutaa voimia.

Kota

Teema on kulttuurihistoriallisia kohtauksia. Siksi sekotama esineitä eri aikakausista ja yhteyksistä. Koassa lapsi kohtaa esimerkiksi eri tyyppisiä telefonia joita mennee käyttää monella eri tavalla.

Väylä

Peilikuvat on pienele lapsele kiinnostavat tutkia. Selvä kehitysaskel on kun lapsi ymmärtää ette hän näkkee ittensä peilissä.

Båten

Det lilla barnet har ett ständigt pågående lärande. Barnet behöver stanna upp och smälta intrycken då och då. Därför finns det plats i båten för vila och återhämtning.

Kåtan

Temat är kulturhistoriska möten. Därför blandar vi föremål från olika tidsepoker och sammanhang. I kåtan möts barnen till exempel av olika typer av telefoner som går att använda på många sätt.

Älven

Spegelbilder är intressanta att undersöka för det lilla barnet. Ett tydligt utvecklingssteg är när barnet förstår att det är sig själv hen ser i spegeln.

MÁNÁT LEAT ČEAHPIT

Lea dehálaš ahte máná riekti beassat gullot ja gudnejahttot duohtandahkko. Go guldala sin oainnuid ja vásáhusaid de mii sáhttit oahppat ollu got sii háliidit ahte galgá leahkit. Mánát leat čeahpit. Danin mii ovttasbargat mánáiguin agis 1-2 jagi Seskarö ovdaskuvllain Haparandas ja Hägern ovdaskuvllain Julevus.

Giitu visot mánát buot ovddas maid dii lehpet oahpahan minsiidda!

BARNEN ÄR EXPERTERNA

Det är viktigt att barnens rätt att höras och respekteras uppfylls. Genom att lyssna på deras åsikter och erfarenheter kan vi lära oss mycket om hur de vill ha det. Barnen är experterna. Därför har vi samarbetat med barn i åldern 1-2 år på Seskarö förskola i Haparanda och Hägerns förskola i Luleå.

Tack alla barn för allt ni lärt oss!

Barnets rätt att inte diskrimineras
Barnets bästa i främsta rummet
Barnets rätt till liv och utveckling
Barnets rätt att komma till tals och respekteras

GRUNDPRINCIPERNA I FN:S KONVENTION
OM BARNETS RÄTTIGHETER.

ASIAANTUNTIJOIN-AMME LAPSET

On tärkeää, että lapsen oikeutta tulla kuuluksi kunnioitetaan. Kuuntelemalla heidän näkemyksiään ja kokemuksiin voimme oppia paljon lapselle mieluisista asioista. Lapset ovat itse parhaita asiantuntijoita. Olemmekin tehneet yhteistyötä Haaparannan Seskarön ja Luulajan Hägernin esikoulujen 1-2-vuotiaiden lasten kanssa.

Kiitos kaikille lapsille - olemme oppineet teiltä paljon!

LAPSET ON EKSPERTIT

Se on tärkeä ette lasten oikeuksia kuunnellaan ja respektöidä. Kuuntelemalla heidän mielipiteitä ja kokemuksia saatama oppia paljon kuinka ne haluavat ette se on. Lapset on ekspertit. Sen takia olema olheet yhteistyössä 1-2 vuen ikäisten lasten kans Seittenkaaren esikoulussa Haaparannalla ja Hägernin esikoulu Luulajassa.

Kiitos kaikille lapsille siitä mitä oletta opettanheet meitä!

Lapsen oikeus olla kokematta syrjintää
Lapsen paras ensi käessä
Lapsen oikeus elämhään ja kehityksheän
Lapsen oikeus tulla puhheille ja saa respektiä

FN:IN LASTEN OIKEUS KONVENSJUUNIN
PERUSPERIAATHEET.

Máná riekti ii vealáhuvvot
Máná buoremusa ovddimus lanjas
Máná riekti eallimii ja ovdáneapmái
Máná riekti beassat hállat ja gudnejahttot

VUODDOPRINSIHPPAT ON:A JULGGAŠTUSAS
MÁNÁID VUOIGATVUODÁID VÁRAS.

Lapsen oikeus syrjimättömyyteen
Lapsen edun huomioiminen
Lapsen oikeus elämään ja kehittymiseen
Lapsen näkemysten kunnioittaminen

YK:IN LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUKSEN
YLEISET PERIAATTEET.